

og § 795, stk. 2, 1. pkt., og de specielle bemærkninger til disse bestemmelser.

Som det også fremgår af pkt. 5.3.8. ovenfor, har Strafferetsplejeudvalget i betænkning nr. 1223/1991 om beslaglæggelse og edition foreslået en yderligere ændring af reglerne om ransagning i forhold til forslaget i betænkningen om ransagning for så vidt angår personer, der er omfattet af vidnefritagelsesreglerne i retsplejelovens § 172 (journalister m.fl.).

Justitsministeriet kan tiltræde dette forslag, hvorefter der bør gælde en begrænsning med hensyn til adgangen til at foretage ransagning hos personer, der efter § 172 er fritaget for at afgive forklaring som vidne i sagen.

Justitsministeriet finder, at reglen om begrænsningen i adgangen til at foretage ransagning hos redaktører og andre redaktionelle medarbejders bør afgrænses på samme måde som med hensyn til foretagelse af de nævnte efterforskningskridt hos personer, der er omfattet af § 170. Ransagning bør således ikke generelt være udelukket hos de pågældende, men begrænsningen i adgangen til at foretage ransagning bør kun omfatte materiale, der indeholder oplysninger om kilder m.v., og således er af den karakter, der er nævnt i § 172.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 794, stk. 3, 2. pkt., og § 795, stk. 2, 2. pkt., samt de specielle bemærkninger til disse bestemmelser.

6. Udvidet adgang til konfiskation af udbytte fra kriminalitet

6.1. Gældende ret

Reglerne om konfiskation som strafferetlig reaktion findes i *straffelovens §§ 75-77 a*, der har fået deres nugældende formulering ved lov nr. 212 af 4. juni 1965 på grundlag af Straffelovrådets betænkning nr. 355/1964 om konfiskation.

Konfiskation er efter dansk ret formelt ikke en »straf«, men en »anden retsfølge« af en strafbar handling. Konfiskation sker dog ofte ud fra mere pønal (strafmæssigt) prægede synspunkter, og der er i disse tilfælde en flydende overgang mellem anvendelse af udbyttekonfiskation og egentlig straf, f.eks. bøder.

Ifølge konfiskationsreglerne kan der foretages konfiskation af udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb (§ 75, stk. 1) og af genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en strafbar handling, er frembragt ved en strafbar handling eller med hensyn til hvilke, der i øvrigt er begået en strafbar handling (§ 75, stk. 2). Endvidere kan der foretages konfiskation med hensyn til genstande, som frygtes at ville blive brugt ved en

strafbar handling, hvis det er påkrævet for at forebygge handlingen (§ 77 a).

Begrebet »udbytte« i straffelovens § 75, stk. 1, omfatter den økonomiske fordel – herunder en besparelse – som gerningsmanden har opnået ved en lovovertrædelse. Udbytte kan både bestå i penge og i individuelle ting (f.eks. tyvekoster). Det er ikke et krav, at berigelsen er i behold, når konfiskationen foretages. Dvs. der kan foretages konfiskation, selv om lovovertræderen har forbrugt den opnåede vinding. Udbyttekonfiskation omfatter som udgangspunkt ikke indirekte udbytte, dvs. yderligere vinding, som er opnået ved dispositioner over det umiddelbare udbytte. Der kan dog f.eks. foretages konfiskation af indirekte udbytte, hvis der er en tilstrækkelig nær forbindelse med det direkte udbytte (det gælder f.eks. renteindtægter), eller hvis gerningsmanden har regnet med det indirekte udbytte, da han begik lovovertrædelsen, jf. betænkningen om konfiskation s. 25.

Udbyttekonfiskation sker typisk ved værdikonfiskation (»et hertil svarende beløb«), da det oprindelige udbytte meget ofte er omsat eller ikke kan identificeres, når straffesagen rejses. Der gælder i denne forbindelse en særlig bevislætningsregel, idet udbyttekonfiskationens størrelse kan fastsættes skønsmæssigt, jf. § 75, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor der nok kan føres bevis for, at tiltalte har fået et udbytte af lovovertrædelsen, men hvor det ikke er muligt at bevise den nøjagtige størrelse af udbyttet.

Når udbyttet fremkommer ved salg (f.eks. af narkotika), er det som udgangspunkt fortjenesten, forstået som forskellen mellem købs- og salgssummen, der konfiskeres, jf. betænkningen s. 24-25. Dette udgangspunkt kan dog fraviges navnlig ved lovovertrædelser begået som led i (lovlig) forretningsvirksomhed, hvor der f.eks. i almindelighed ikke er adgang til fradrag for generelle omkostninger, som er fælles for lovlige og strafbare forhold. Konfiskation af hele salgssummen uden fradrag af købssummen kan eventuelt ske efter § 75, stk. 3, jf. stk. 2, nr. 3, om forbrydelsens genstand, jf. Højesterets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1970, s. 733, hvor der blev foretaget konfiskation af salgssummen ved narkotikahandel uden fradrag. I narkotikasager bør anklagemyndigheden nedlægge påstand om konfiskation af salgssummen og ikke kun fortjenesten, i det omfang salgssummen er i behold, jf. Rigsadvokatens meddelelse af 24. marts 1993 om udbyttekonfiskation i narkotikasager (RM 1/1993).

Kredsen af personer, der kan foretages konfiskation hos, er reguleret i straffelovens § 76.